

12

Prva obravnava

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) in 19. člena Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 13/12, 18/17 in 18/19) je Mestni svet Mestne občine na seji dne _____ sprejel naslednji

O D L O K **o razglasitvi enote dediščine Nova Gorica – Občinska palača** **za kulturni spomenik lokalnega pomena**

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine: Nova Gorica – Občinska palača evidenčna številka dediščine (EŠD) 29940 (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Občinska palača (1949-1953) je prva večnamenska javna stavba v novozgrajenem mestu Nova Gorica in dolgo časa edini upravno-politični ter kulturno-družabni center novega mesta;
- Občinska palača je eden izmed prvih povojnih realiziranih del arhitekta Vinka Glanza. Predstavlja pomembno etapo v razvoju njegovega izvirnega modernističnega arhitekturnega jezika, ki sledi značilnostmi mediteranske arhitekture, arhitekturnemu jeziku Jožeta Plečnika in socrealističnemu duhu povojnega časa;
- Občinska palača je eden izmed redkih javnih objektov na območju današnje Slovenije, ki so bili zgrajeni med letoma 1947 in 1952. V slovenski prostor prinaša nov tip načrtovanja javnih stavb z večnamenskimi javnimi prostori v pritličju in modularnim pisarnami v nadstropjih;
- Občinska palača je kot celostna arhitekturna in likovna stvaritev eden izmed bolj pomembnih arhitekturnih del slovenskega povojnega modernizma, ki je vse do danes ohranil avtentično avtorsko izvedeno podobo zunanosti in notranosti;
- vrednoto Občinske palače predstavlja skrbno načrtovana stavbna in avtorsko oblikovana notranja oprema, ki se v notranosti razlikuje glede na pomen in namembnost posameznih prostorov (avtor arhitekt Vinko Glanz in drugi);
- vrednoto Občinske palače predstavlja tudi bogata likovna oprema (bronasti kipi Borisa Kalina, talni mozaiki po zasnovi Toneta Žnidaršiča in freske Slavka Pengova) Le-ta pomembno prispeva k monumentalnosti in reprezentančnosti stavbe;
- Občinska palača predstavlja dominantno Trga Edvarda Kardelja v Novi Gorici in je služila arhitektom kot referenčna točka pri načrtovanju stavb v njeni neposredni bližini;

- občinska stavba in nepozidana zelenica pred njo sta simbola nastajajočega mesta ob meji in sta sestavni del urbanistične zasnove Nove Gorice, ki jo je med letoma 1947 in 1951 zasnoval Edvard Ravnikar.

(2) Spomenik se razglasi z namenom, da se zagotovita njegov nadaljnji obstoj in celovitost ter ohranijo naslednje varovane sestavine:

1. Avtorstvo:
Avtorsko zasnovana celostna podoba zunanjščine in notranjščine stavbe.
2. Zunanost:
Tlorisi in gabariti stavbe;
Skrbno načrtovana členitev fasade z vsemi detajli in elementi pročelij ter zasnova glavnega portala;
Oblika in podoba strehe.
3. Notranost:
Funkcionalna zasnova in razporeditev notranjih prostorov, vključujoč možnosti fleksibilne modularne rabe pisarniških prostorov in minimalnih prilagoditev pomožnih prostorov, ob upoštevanju varovanja in ohranjanja celostne zasnove Glančeve arhitekture;
Avtorsko oblikovana stavbna oprema (lesena vrata in okna, kovinske mreže, originalna svetila itd.), originalna obdelava notranjih prostorov (štukaturno obdelani stropi in stene, tlaki, lesene in kamnite obloge itd.), likovna oprema (talni mozaiki, freske Slavka Pengova).
4. Umestitev v prostor:
Dominantna pojavnost stavbe v prostoru;
Ohranjanje značilnih pogledov na spomenik z odprtih javnih površin okoli spomenika;
Ohranjanje trga s travnikom.
5. Materiali in konstrukcija:
Ohranjanje historičnih materialov: izbrani avtentični naravni in umetni materiali (teraco, teranova omet, kamen, beton in opeka itd.);
Ohranjanje konstrukcijskih značilnosti stavbe.
6. Posebnosti:
Ohranjanje prvotne funkcije stavbe kot sedeža javne uprave;
Ohranjanje zgodovinske pričevalnosti stavbe.

3. člen

(1) Spomenik obsega nepremičnine: parcele št.: 672/1, 672/4, 672/14, 672/16, 672/22, 673/1, 673/2, 682/12 vse k. o. 2304-Nova Gorica. Spomenik vključuje stavbo št. 353, k. o. 2304-Nova Gorica, na naslovu Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 1.

(2) Vplivno območje spomenika ni posebej določeno, ker se spomenik nahaja znotraj območja naselbinske dediščine Nova Gorica – Mestno jedro (EŠD 487). Prostorska celovitost spomenika je varovana in bo zagotovljena skozi varovanje območja naselbinske dediščine Nova Gorica – Mestno jedro.

(3) Spomenik je izrisan na karti na podlagi digitalnega katastrskega načrta (DKN). Izris vsebuje navedbo evidenčne številke dediščine (EŠD), katastrske občine, merilo izrisa in datum izrisa. Spomenik Nova Gorica – Občinska stavba (EŠD 299440) je na izrisu jasno označen, parcele so označene s parcelnimi številkami. Izris je žigosan.

(4) Spomenik je izrisan tudi na temeljnem topografskem načrtu merila 1:5000. Izris vsebuje navedbo evidenčne številke dediščine (EŠD), merilo izrisa in datum izrisa. Spomenik je na izrisu jasno označen. Izris je žigosan.

(5) Izvirnike načrtov iz prejšnjega odstavka hranita Mestna občina Nova Gorica (v nadaljnjem besedilu: občina) in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod). Karti morata biti izdelani tudi v digitalni obliki (pdf).

4. člen

(1) Sestavni del spomenika so premičnine: ohranjeni primeri kvalitetne opreme notranjih prostorov, likovna dela in podobno. Za te premičnine je treba izdelati inventarno knjigo.

(2) Pristojna organizacija za varstvo premičnin, ki so sestavni del spomenika, je Goriški muzej Kromberk – Nova Gorica, Grajska cesta 1, Kromberk, 5000 Nova Gorica (v nadaljnjem besedilu: pristojna organizacija).

(3) Inventarno knjigo iz prvega odstavka hrani pristojna organizacija. Kopijo inventarne knjige hrani občina.

5. člen

(1) Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- celostno ohranjanje vrednot spomenika, zunanosti in notranosti ter avtorske stavbne, notranje in likovne opreme v njihovi izvornosti in neokrnjenosti, s ciljem ohranjanja izvornih sestavin spomenika – z možnostjo zamenjave dotrajanih delov z replikami ter možnostjo vključevanja tehničnih izboljšav posameznih sestavin, ko so te v skladu s celostnim varovanjem spomenika;
- zagotavljanje ustrezne namembnosti v skladu z varovanimi vrednotami spomenika;
- prilagoditev vseh posegov v spomenik in njegove dele tako, da je zagotovljena ohranitev varovanih elementov spomenika v obliki, legi, gabaritih, konstrukciji, materialih, strukturi in barvni podobi;
- prepoved samovoljnega spreminjanja varovanih elementov spomenika: v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- prepoved premeščanja varovanih delov spomenika, razen če ni premestitev nujna zaradi njihove fizične zaščite;
- prepoved postavljanja trajnih ali začasnih objektov v območju spomenika, nadzemne infrastrukture, nosilcev reklam, razen kadar so nujni za učinkovito ohranjanje in upravljanje spomenika in skladni s kulturnovarstvenimi pogoji pristojnega zavoda;
- ohranjanje vedut na spomenik in s ali iz spomenika na okolico;
- redno vzdrževanje spomenika in njegovih delov ter neposredne okolice, z namenom ohranitve dediščine v dobrem stanju - skladno z definicijo vzdrževanja kot del, ki omogočajo fizično zavarovanje dediščine pred delovanjem destruktivnih sil ali vzdrževanje stanja z določeno uporabo, kot opredeljeno v 3. členu ZVKD-1;
- predhodno izdelavo konservatorskega načrta za vse posege, ki presegajo redno vzdrževanje spomenika oziroma njegovih delov ali za njegovo celovito prenovo;
- na fasadni plastiki, freskah in mozaikih v notranosti so dovoljeni samo strokovni restavratorski posegi;
- pri obnovi spomenika lahko sodelujejo samo izvajalci z ustreznimi referencami na tem področju in z izkazanimi izkušnjami pri obnovi primerljivih objektov kulturne dediščine;
- ohranjanje prostorskega konteksta spomenika s knjižnico in gledališčem z obstoječim travnikom.

(2) Za premičnine, ki predstavljajo sestavni del spomenika, bo varstveni režim opredeljen po vrednotenju in izdelavi inventarne knjige s strani pristojne organizacija za varstvo premičnin.

6. člen

(1) Upravljavec spomenika je občina.

(2) Upravljanje spomenika se izvaja na podlagi načrta upravljanja, ki ga pripravi upravljavec ob strokovni pomoči zavoda, in ki ga sprejme Mestni svet Mestne občine Nova Gorica .

(3) Upravljanje spomenika mora obsegati predvsem vodenje in organiziranje vzdrževanja spomenika, njegove uporabe, dostopnosti, predstavljanja javnosti in spremljanje stanja.

7. člen

(1) Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogočiti dostopnost spomenika in njegovo predstavljanje. Javni dostop ne sme ogrozati spomenika in posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne njegove osnovne namembnosti.

(2) Spomenik je v javni funkciji, ki se jo ohranja tudi v bodoče. Dostopnost za javnost je mogoča v skladu z varstvenim režimom in v skladu veljavnim Hišnim redom ali drugačno obliko internega dokumenta upravljavca spomenika, ki ureja način rabe in dostopanja v spomenik.

8. člen

Spomenik se označi v skladu s pravilnikom, ki ureja označevanje nepremičnih kulturnih spomenikov. Oznaka je nameščena pri glavnem vhodu v stavbo tako, da ne krni likovne podobe ali posameznih delov kulturnega spomenika.

9. člen

Za vse posege v spomenik, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje zavoda.

10. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

KONČNE DOLOČBE

11. člen

Občinska uprava pošlje ta odlok na pristojno zemljiško knjigo. Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

12. člen

Upravlavec spomenika pripravi načrt upravljanja iz 6. člena tega odloka in ga predložiti v sprejem Mestnemu svetu Mestne občine Nova Gorica najkasneje v roku 24 mesecev po uveljavitvi tega odloka.

13. člen

Inventarno knjigo premožnin iz 4. člena tega odloka pristojna organizacija izdelava najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega odloka.

14. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 354-0107/2013
Nova Gorica,

dr. Klemen Miklavič
ŽUPAN

Številka: 354-0107/2013-72
Nova Gorica, 24. maja 2021

O B R A Z L O Ž I T E V

1. Razlogi, ki utemeljujejo potrebo po sprejetju Odloka o razglasitvi enote dediščine Nova Gorica – Občinska palača za kulturni spomenik lokalnega pomena (v nadaljevanju odlok):

Razlog za sprejem odloka je želja in potreba po uskladitvi formalni kulturni oziroma kulturno-varstveni status Občinske palače v Novi Gorici z njenim dejansko priznanim kulturnim oziroma kulturno-varstvenim pomenom. Občinska palača s pripadajočimi zemljišči ima trenutno status kulturne dediščine, z evidenčno številko dediščine (EŠD) 29940. Izhodiščni predlog za razglasitev statusa kulturnega spomenika lokalnega pomena je bil pripravljen že leta 2013.

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, so:

- Občinska palača (1949-1953) je prva večnamenska javna stavba v novozgrajenem mestu Nova Gorica in dolgo časa edini upravno-političen ter kulturno-družabni center novega mesta;
- Občinska palača je eden izmed prvih povojnih realiziranih del arhitekta Vinka Glanza. Predstavlja pomembno etapo v razvoju njegovega izvirnega modernističnega arhitekturnega jezika, ki sledi značilnostim mediteranske arhitekture, arhitekturnemu jeziku Jožeta Plečnika in socrealističnemu duhu povojnega časa;
- Občinska palača je eden izmed redkih javnih objektov na območju današnje Slovenije, ki so bili zgrajeni med letoma 1947 in 1952. V slovenski prostor prinaša nov tip načrtovanja javnih stavb z večnamenskimi javnimi prostori v pritličju in modularnim pisarnami v nadstropjih;
- Občinska palača je kot celostna arhitekturna in likovna stvaritev eden izmed bolj pomembnih arhitekturnih del slovenskega povojnega modernizma, ki je vse do danes ohranil avtentično avtorsko izvedeno podobo zunanosti in notranjosti;
- vrednoto Občinske palače predstavlja skrbno načrtovana stavbna in avtorsko oblikovana notranja oprema, ki se v notranjosti razlikuje glede na pomen in namembnost posameznih prostorov (avtor arhitekt Vinko Glanz in drugi);
- vrednoto Občinske palače predstavlja tudi bogata likovna oprema (bronasti kipi Borisa Kalina, talni mozaiki po zasnovi Toneta Žnidaršiča in freske Slavka Pengova) Le-ta pomembno prispeva k monumentalnosti in reprezentančnosti stavbe;
- Občinska palača predstavlja dominantno Trga Edvarda Kardelja v Novi Gorici in je služila arhitektom kot referenčna točka pri načrtovanju stavb v njeni neposredni bližini;
- Občinska palača in nepozidana zelenica pred njo sta simbola nastajajočega mesta ob meji in sta sestavni del urbanistične zasnove Nove Gorice, ki jo je med letoma 1947 in 1951 zasnoval Edvard Ravnikar.

2. Cilji, ki se želijo doseči s sprejemom odloka:

Občinska palača v Novi Gorici bo s pridobitvijo statusa kulturnega spomenika lokalnega pomena formalno pridobila pomen, ki ji zaradi posebne kulturne vrednosti pripada. Z razglasitvijo se bo stavba s pripadajočimi zemljišči lažje uveljavila kot ena mestnih znamenitosti in tako nadgradila kulturni pomen mesta ter obogatila njegovo kulturno-turistično ponudbo.

S pridobitvijo statusa kulturnega spomenika, ki je po pomenu višji kot obstoječi status enote kulturne dediščine, bo Občinska palača pridobila boljše možnosti za pridobivanje državnih in evropskih sredstev za vzdrževanje, obnovo ali programske dopolnitve – z

možnostjo kandidiranja na razpisih, ki omogočajo kandidiranje samo enot kulturne dediščine s statusom kulturnih spomenikov ter s pridobivanjem višjih ocen in dodatnih točk na račun formalno priznanega višjega kulturno-varstvenega pomena pri kandidiranju za finančna sredstva iz drugih virov.

3. Pravne podlage za sprejem odloka:

- 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg);
- 19. člen Statuta Mestne občine Nova Gorica (Uradni list RS, št. 13/12, 18/17 in 18/19).

4. Rešitve in posledice, ki bodo nastale s sprejemom predlaganega odloka:

S sprejemom predlaganega odloka bodo jasno definirane vrednote, ki Občinsko palačo v Novi Gorici postavljajo ob bok drugim najpomembnejšim enotam kulturne dediščine v Sloveniji – kulturnim spomenikom. Bolj jasno bo definirano tudi katere so najpomembnejše kulturno-varstvene lastnosti in sestavine tega kulturnega spomenika, ki jih je potrebno ohranjati in varovati.

Odlok jasno definira obseg kulturnega spomenika in določa njegovo razmerje do območja naselbinske dediščine Nova Gorica – Mestno jedro (EŠD 487).

Odlok opredeljuje premožnine, ki so sestavni del kulturnega spomenika, opredeljuje obveznost njihovega nedvoumnega evidentiranja v obliki priprave inventarne knjige ter opredeljuje Goriški muzej Kromberk kot pristojno organizacijo za varstvo premožnin, ki so neločljivi sestavni del kulturnega spomenika Nova Gorica – Občinska palača.

Odlok jasneje opredeljuje kulturno-varstveni režim v zvezi z ohranjanjem in razvojem kulturnega spomenika, kar bo olajšalo načrtovanje in usklajevanje vseh bodočih posegov vanj. Obveznost pridobivanja pogojev in mnenj pristojne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine ob vsakršnih posegih v enoto dediščine ostaja nespremenjeno, ne glede na nadgrajeni formalni status.

Odlok jasno opredeljuje upravljavca Občinske palače, ki je Mestna občina Nova Gorica. Skladno z veljavnim zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) opredeljuje tudi, da mora upravljavec v določenem roku pripraviti načrt upravljanja kulturnega spomenika, najmanj z vsebino predpisano v istem zakonu.

Odlok spodbuja predstavljanje kulturnega spomenika javnosti in opredeljuje javno funkcijo objekta kot najprimernejšo glede na kulturne vrednote stavbe. Opredeljuje še druge vidike, ki so povezani z ohranjanjem kulturno-varstvenega pomena Občinske palače in njenim funkcioniranjem.

Odlok je bil pripravljen na podlagi vzorca sorodnih odlokov, objavljenega na spletni strani Ministrstva za kulturo (<https://www.gov.si/zbirke/storitve/razglasanje-kulturnih-spomenikov/>), osnutka predloga ZVKDS OE Nova Gorica za razglasitev kulturnega spomenika iz leta 2013 in vsebinskega usklajevanja med ZVKDS in Mestno občino Nova Gorica opravljenega v letih 2020 in 2021.

5. Materialne obveznosti, ki bodo nastale s sprejemom predlaganega odloka:

S sprejemom predlaganega odloka ne bodo nastale dodatne finančne obveznosti, ampak bodo te v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev.

Mestnemu svetu Mestne občine Nova Gorica predlagam, da predloženi odlok obravnava in sprejme.

Pripravila:
Nataša Kolenc
Strokovna sodelavka za razvojne projekte

dr. Klemen Miklavič
ŽUPAN